

ЗАМІСЬКІ МАЄТКИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

На кафедрі Міського будівництва Харківського національного університету міського господарства студенти в процесі навчання обирають тематику науково-дослідної частини своєї магістерської роботи. На базі зібраних даних проводять аналіз, виявляють проблеми, пропонують шляхи вирішення цих проблем. У даній доповіді розкривається тема «Заміські маєтки Харківської області». Торкаючись цієї теми, слід додати, що в Україні існує велика кількість палаців і садиб, які збереглися до наших днів. Золото, мрамур, цінні породи дерева – саме ними колись прикрашали свої житла благородні династії. Велич палаців в Україні вражає. Адже їх зводили для приймання великої кількості гостей. Бали, концерти для знаті – імениті гості могли розважатися тижнями. Кожен господар намагався вразити розкішшю й оригінальністю свого палацу.

В сучасній Україні колишні палаци найчастіше використовують під урядові й громадські приміщення, будинки творчих союзів, музейні комплекси. Так, наприклад, Маріїнський палац у Києві, який було зведено в 1750 – 1755 роках – найвідоміший в Україні. Нині це церемоніальна резиденція Президента України. Кловський палац у Києві – пам'ятка архітектури національного значення. Споруджений у 1756 році для розміщення почесних гостей Києво-Печерської лаври. Зараз в приміщенні палацу розміщується Верховний Суд України. Палац Потоцьких на вулиці Коперника у Львові збудований в кінці ХІХ ст за проектом французького архітектора Луї д'Овернь для політичного діяча і відомого мецената, намісника Галичини графа Альфреда Потоцького. На початку ХХІ ст. палац Потоцьких передали Львівській галереї мистецтв. Справжньою прикрасою Одеси є Палац-садиба графів Толстих. Це одна з небагатьох будівель, де зберігся оригінальний інтер'єр. Нині цю будівлю знають як Будинок вчених. Приміщеннями з інтер'єрами, що збереглися з позаминулого століття проходить екскурсійний маршрут, а в Мрамуровій залі, де колись була їдальня сім'ї Толстих зараз проводять концерти камерної музики. До речі під будинки вчених було передано міські садиби й в інших містах. Так, наприклад, в Харкові це колишня садиба О.М.Бекетова.

Таким чином колишні садиби розташовані на території міст, як правило, використовуються за новою функцією. Зовсім інша доля у більшості заміських садиб. В занепаді Палац-садиба Дубецьких-Панкєєвих – архітектурна пам'ятка, що знаходиться у селі Василівка Біляївського району Одеської області; Палац графа Ксідо – у місті Хмільник, Вінницької обл.; палац Даховських у Леськові, Черкаської обл.

Нинішній Палац Одруження в Харкові був побудований в 1913 році як заміський будиночок відомого харківського видавця газети «Південний край» Олександра Олександровича Юзефовича. Пізніше територія, де було розташовано маєток опинилась в межах міста, і, може саме через це, збереглась королівська розкіш маєтку.

Кілька заміських садиб, які могли б стати об'єктами тяжіння туристів, але на цей час в занепаді, є і в Харківській області. Найбільш відомим з них і відкритим для відвідувачів є Палац цукрового магната Кеніга у селищі міського типу Шарівка. Садиба в Гієвці. Першим власником маєтку був князь Святополк-Мірський. У радянські часи в службовому корпусі маєтку був клуб, але сталася пожежа і зараз від корпусу залишилися одні руїни. До нашого часу зберігся фасад, який потребує реставрації. Садиба Куликівських. Знаходиться садиба в селі Рокитне, побудована на початку 19 століття. Її власником був полковник Михайло Матвійович Куликівський. Саму садибу, яка досить добре збереглась, віддали під аграрний ліцей. Співробітники навчального закладу намагаються підтримувати будівлю в нормальному стані, але не на все вистачає коштів. У 1884 році поміщик та цукрозаводчик Іван Харитоненко вирішив звести в селі Володимирівка літню резиденцію. Назву Наталівка маєток отримав в честь доньки Павла Харитоненка – Наталії. Наразі садиба перебуває у власності Національного природного парку Слобожанський. На території комплексу, що складається з житлового будинку, парадних воріт, господарських будинків, водонапірної вежі, стайні, Спаської церкви та парку. планується створення музейного центру.

У с. м. т. Старий Мерчик Валківського району Харківської області розташовано Палацово-парковий комплекс «Старомерчанський» – пам'ятка архітектури національного значення, що занесена до Державного реєстру національного культурного надбання. Комплекс складається з Палацу Шидловських, службових будівель і парку. У 1776 році власником садиби став Григорій Романович Шидловський – статський радник. Саме він упорядкував садибу – зніс старий палац й побудував новий в стилі Людовика XVI. Зараз можна побачити палац, службовий корпус, флігеля і комору. Головною відмінною рисою палацу Шидловських є переважання в архітектурі овальних форм. Практично ніде в середині палацу нема гострих кутів. За радянських часів у палаці розташовувалася сільськогосподарська школа, пізніше – зооветеринарне училище. На даний момент, садиба занедбана і знаходиться в аварійному стані.

На теперішній час нащадки Шидловських розселились по усьому світу. Багато з них це заможні родини, які могли б стати спонсорами відновлення садиби. Після проведення робіт з реставрації й відновлення, при інформаційній підтримці маєток може стати відомим туристичним об'єктом.